

ยุทธศาสตร์การบริหารที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ศึกษาในจังหวัดขอนแก่น*

Administrative Strategies for Effectiveness Elementary Schools in Khon Kean

จารึก งามอวลวย และสำเริง ยุธชัย

Jaruek Ngamzhaluai and Samret Yurachai

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Northeastern University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: jaruekngam@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการบริหารที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น 3) พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 121 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 121 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นบุคคลภายนอก จำนวน 121 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 363 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 การเก็บรวบรวมข้อมูลได้แบบสอบถามกลับคืนมา 363 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบการบริหารที่มีประสิทธิผล มีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะขององค์การ 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการ 3) การจัดกระบวนการเรียนรู้ 4) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชน
2. สภาพปัจจุบันของการบริหารที่มีประสิทธิผล โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมรรถนะขององค์การ รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน การจัด

*ได้รับบทความ: 28 พฤศจิกายน 2561; แก้ไขบทความ: 26 พฤศจิกายน 2562; ตอรับตีพิมพ์: 26 ธันวาคม 2562

Received: November 28, 2018; Revised: November 26, 2019; Accepted: December 26, 2019

กระบวนการเรียนรู้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการ สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารที่มีประสิทธิผล โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน รองลงมา คือ สมรรถนะขององค์การ การจัดกระบวนการเรียนรู้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการ และความต้องการจำเป็นของการบริหารที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยรวม $PNI = 0.36$ ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านที่มี PNI สูงสุดคือ ภาวะผู้นำทางวิชาการ มีค่า $PNI = 0.40$ รองลงมาคือ การจัดกระบวนการเรียนรู้, บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีค่า $PNI = 0.36$ และ การมีส่วนร่วมของชุมชน มีค่า $PNI = 0.34$ ส่วนข้อที่มี PNI ต่ำที่สุดคือ สมรรถนะขององค์การ มีค่า $PNI = 0.33$

3. ยุทธศาสตร์การบริหารที่มีประสิทธิผล ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการ 1 เป้าหมาย 4 กลยุทธ์ 4 ตัวชี้วัด (KPI) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ 1 เป้าหมาย 6 กลยุทธ์ 6 ตัวชี้วัด (KPI) ยุทธศาสตร์ที่ 3 บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน 1 เป้าหมาย 4 กลยุทธ์ 4 ตัวชี้วัด (KPI) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การมีส่วนร่วมของชุมชน 2 เป้าหมาย 4 กลยุทธ์ 4 ตัวชี้วัด (KPI) ยุทธศาสตร์ที่ 5 สมรรถนะขององค์การ 2 เป้าหมาย 4 กลยุทธ์ 4 ตัวชี้วัด (KPI)

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์การบริหาร; ประสิทธิภาพ; โรงเรียนระดับประถมศึกษา

Abstract

This research aims to: 1) study administrative components for effectiveness of elementary schools in Khon Kean; 2) study current conditions, desirable components and needs for effective administration of elementary schools in Khon Kean; 3) develop administrative strategies for effectiveness of elementary schools in Khon Kean. The samples were 121 school directors, 121 heads of academic affairs and 121 chairmen of school boards. Research tools were five-rating scale, questionnaire, with IOC of 0.80-1.00. Reliability was 0.98. Computer processing program for data analysis was used.

The research findings were as follows:

1. Current components of administration for effectiveness of elementary schools in Khon Kean consisted of 5 competencies: organization competency, academic leadership, learning process, atmosphere and environment, and community participation.
2. As for current components of administration for effectiveness of elementary

schools in Khon Kean, among the highest were: organization competency, community participation, learning process, atmosphere and environment and academic leadership. Regarding desirable elements, among the highest were: community participation, organization competency, the process of learning, atmosphere and environment and academic leadership. Considering administrative strategy for effectiveness of elementary schools, in all, PNI was 0.36, with academic leadership PNI = 0.40, learning process, atmosphere and environment PNI = 0.36, community participation PNI = 0.34, organization competency PNI = 0.33.

3. With regard to develop administrative strategies for effectiveness of elementary schools in Khon kaen, five (5) strategies were found. Strategy 1: academic leadership with 1 goal, 4 sub-strategies and 4 indicators. Strategy 2: the process of learning with 1 goal, 6 Sub-strategies and 6 indicators. Strategy 3: atmosphere and environment with 1 goal, 4 sub-strategies and 4 indicators. Strategy 4: community participation with 2 goals, 4 sub-strategies and 4 indicators. Strategy 5: organization competency with 2 goals, 4 sub-strategies and 4 indicators.

Keywords: Administrative Strategies; Effectiveness; Elementary schools

1. บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564) ยึดวิสัยทัศน์ของกรอบยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในขณะที่การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในด้านต่างๆ ของแผนพัฒนาฯ ได้ยึดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579 ที่เป็นเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน 5 ปี โดยที่เป้าหมายและตัวชี้วัดต้องสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ที่องค์การระหว่างประเทศ

กำหนดขึ้น อาทิ การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่องค์การสหประชาชาติกำหนดขึ้น เป็นต้น ส่วนแนวทางการพัฒนา ได้บูรณาการนโยบายหรือประเด็นพัฒนาที่สำคัญของประเด็นการปฏิรูปประเทศ 37 วาระและไทยแลนด์ 4.0

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดยังขึ้นอยู่กับผู้บริหาร เพราะสะท้อนถึงพฤติกรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษานั้น (Ketbunlu, 2000) แต่ทั้งนี้เป้าหมายความสำเร็จขององค์การ คือ การมีประสิทธิผลในการดำเนินงาน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการมีประสิทธิภาพการทำงานของมนุษย์ใน

องค์การ (Hoy & Miskel, 2008) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาแนวคิด แนวปฏิบัติในการปรับปรุงองค์ประกอบต่างๆ ขององค์การ ทั้งนี้ การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนนั้นควรพิจารณา โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินหลายเกณฑ์ ทั้งนี้เพราะการประเมินโดยใช้เกณฑ์เดียว ไม่สามารถที่จะแสดงถึงประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งหมดได้ ควรพิจารณาถึงความเหมาะสม (Hoy & Miskel, 1998; Steers, 1977) นอกจากนี้ประสิทธิผลของโรงเรียนยังมีความสัมพันธ์กับเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่มีการกำหนดไว้ (Kyriakides, L. & Cremers, B. P. M., 2008 : 183-205) การมีความร่วมมือร่วมกัน ในการทำงานเป็นตัวแปรหนึ่งที่แสดงถึงประสิทธิผลของโรงเรียน (Bentley, Joseph C., 1966 : 269-272) และโรงเรียนที่มีประสิทธิผลยังมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็งอีกด้วย (Deal, T.E., 1990; Hoy & Miskel, 1991)

นอกจากนี้ คณะกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาได้กำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองข้อที่หนึ่งว่า คนไทยและการศึกษาไทยมีคุณภาพ ได้มาตรฐานระดับสากล และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่จะพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนด พันธกิจหลักในการพัฒนาและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียน

ทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพโดยพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ตลอดชีวิต ให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ คุณธรรม ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและการพัฒนาสู่คุณภาพระดับสากล โดยนำสู่การปฏิบัติที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 พ.ศ. 2552-2561 (Office of High School Administration, 2010)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าประสิทธิผลของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทย ทำให้ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาโรงเรียนซึ่งจะส่งผลในปรับปรุงการบริหารงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การบริหารที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ประชากร ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จาก 26 อำเภอ 5 เขตพื้นที่ 1,063 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1,063 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1,063 คน ประธานกรรมการสถานศึกษาที่เป็นบุคคลภายนอก 1,063 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 3,189 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970 : 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 346 คน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น จาก 26 อำเภอ 5 เขตพื้นที่ จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 121 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 121 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นบุคคลภายนอก จำนวน 121 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 363 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารที่มีประสิทธิผล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 การดำเนินการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารที่มีประสิทธิผล ขั้นตอนการวิจัย ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิจัยเอกสาร

และการสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง และ 2) พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารที่มีประสิทธิผล โดยการวิจัยเชิงสำรวจ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index; PNI_{modified})

4. สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบการบริหารที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ได้ผลการวิจัย ดังนี้

1.1 องค์ประกอบการบริหารที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จากการศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสังเคราะห์มาเป็นองค์ประกอบการบริหารที่มีประสิทธิผล 5 ด้าน คือ 1) ด้านสมรรถนะขององค์กร 2) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ 3) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

องค์ประกอบและตัวชี้วัดที่สังเคราะห์ได้มาต่อจากนั้นผู้วิจัยได้นำมาสร้างข้อคำถามหรือเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ 1) ด้านสมรรถนะขององค์กร 7 ตัวชี้วัด 2) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ 6 ตัวชี้วัด 3) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ 13 ตัวชี้วัด 4) ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน 18 ตัวชี้วัด 5) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 11 ตัวชี้วัด

2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสมรรถนะขององค์กร รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ

สภาพที่พึงประสงค์ขององค์ประกอบการบริหารที่มีประสิทธิผล โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน รองลงมา คือ ด้านสมรรถนะขององค์กร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ

ความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบการบริหารที่มีประสิทธิผล โดยรวม $PNI = 0.36$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โดยด้านที่มี PNI สูงสุดคือ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ มีค่า $PNI = 0.40$ รองลงมาคือ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีค่า $PNI = 0.36$ และ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีค่า $PNI = 0.34$ ส่วนข้อที่มี PNI ต่ำที่สุดคือ ด้านสมรรถนะขององค์กร มีค่า $PNI = 0.33$

3. ยุทธศาสตร์การบริหารที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ได้ยุทธศาสตร์การบริหารที่มีประสิทธิผล จำนวน 5

ยุทธศาสตร์ 22 กลยุทธ์ 22 ตัวชี้วัด (KPI) ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ
เป้าหมาย: ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ
กลยุทธ์: 1. ส่งเสริมการพัฒนาเป้าหมายทางวิชาการร่วมกับครู โดยกำหนดมาตรฐานและความคาดหวังของนักเรียนไว้อย่างเหมาะสม

2. สนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

3. ส่งเสริมการวางแผนพัฒนาวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของครู

4. สนับสนุนการสร้างวิสัยทัศน์ในการบริหารโรงเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

เป้าหมาย: ผู้เรียนระดับประถมศึกษาทุกคนมีพัฒนาการเต็มศักยภาพ และมีคุณภาพตามหลักสูตรแกนกลาง

กลยุทธ์: 1. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนความเป็นประชาธิปไตย

2. ส่งเสริมกระบวนการคิดที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริง

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

4. ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

5. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองความสามารถพิเศษ และความถนัดของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

6. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิด

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

เป้าหมาย: โรงเรียนมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ วิชาการ และการบริหารจัดการ

กลยุทธ์: 1. สนับสนุนการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ และเรียนรู้ร่วมกัน

2. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน

3. ส่งเสริมให้ครูมี/เลื่อนวิทยฐานะที่สูงขึ้น

4. ส่งเสริมบรรยากาศแห่งการทดลองกล้าคิดกล้าทำสิ่งใหม่ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

เป้าหมาย: 1. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2. โรงเรียนให้บริการแก่ชุมชน

กลยุทธ์: 1. การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มพิจารณาตัดสินใจร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในโรงเรียน

2. การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา โรงเรียนเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

3. มีการให้บริการแก่ชุมชนด้านการจัดอบรมส่งเสริมวิชาชีพ

4. มีการตัดสินใจร่วมกัน เกิดพลังของการสร้างสรรค์และรับผิดชอบต่อ

พัฒนาชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านสมรรถนะขององค์กร

เป้าหมาย: 1. บุคลากรปฏิบัติงานตรงกับความรู้ความสามารถ

2. บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการบริหารของโรงเรียน

กลยุทธ์: 1. บุคลากรมีการปฏิบัติงานตรงกับความรู้ความสามารถและเสริมสร้างประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

2. บุคลากรมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีผลงานได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดหรือสูงกว่า

3. บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์

4. มีการจัดทรัพยากรการเรียนรู้ อาทิ จัดหางบประมาณ สื่อและวัสดุอุปกรณ์แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันการบริหารที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ขององค์ประกอบการบริหารที่มีประสิทธิผล โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนดังนี้คือ ความมีภาวะผู้นำที่ดีทั้งผู้บริหาร และคณะครู โรงเรียนมีจุดหมายชัดเจน เชื่อมโยงถึงวัตถุประสงค์ในชั้นเรียนการปฏิบัติและ

การติดตามผล เน้นมาตรฐานด้านวิชาการสูง กระตุ้นนักเรียนแสดงศักยภาพได้เต็มที่ บรรยากาศห้องเรียนมีชีวิตชีวาแต่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีการจูงใจ มีการวางแผน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน พัฒนาการของนักเรียนด้านสังคม และอารมณ์ และคุณลักษณะที่จำเป็นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีผลงานได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดหรือสูงกว่า และบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ สอดคล้องกับงานวิจัยของราตรี ศรีไพรวรรณ และพฤทธิ ศรีบริบูรณ์ พิทักษ์ (Sripriwan and Siribanpitak, 2013) การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษาภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก โดยด้านที่อยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการนำองค์การ ส่วนสภาพอันพึงประสงค์ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดและทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

2. ยุทธศาสตร์การบริหารที่มีประสิทธิผล มีดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ 1 เป้าหมาย 4 กลยุทธ์ 4 ตัวชี้วัด (KPI) ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ 1 เป้าหมาย 6 กลยุทธ์ 6 ตัวชี้วัด (KPI) ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน 1 เป้าหมาย 4 กลยุทธ์ 4 ตัวชี้วัด (KPI) ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 2 เป้าหมาย 4 กลยุทธ์ 4 ตัวชี้วัด (KPI) ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านสมรรถนะขององค์การ 2 เป้าหมาย 4 กลยุทธ์ 4

ตัวชี้วัด (KPI) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การกำหนดยุทธศาสตร์มีความจำเป็นอย่างมากสำหรับผู้บริหาร ซึ่งก่อให้เกิดผลที่เป็นโอกาสและอุปสรรคต่อการดำเนินงานขององค์การ ดังนั้น ผู้บริหารต้องหาวิธีการในการกำหนดทิศทาง การดำเนินงานที่ชัดเจน และต้องจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงได้ โดยปรับขีดความสามารถขององค์การให้ดำเนินการภายใต้สภาพแวดล้อมและข้อจำกัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของพรศิริ นิลฉวี (Nilchavee, 2016) ยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิผลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20 ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์หลัก 25 ยุทธศาสตร์รอง และ 149 แนวทาง ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 4) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการมีค่า PNI สูงกว่าทุกด้าน นั่นหมายถึงโรงเรียนประถมศึกษาต้องการให้มีการพัฒนาเกี่ยว

กับภาวะผู้นำทางวิชาการมากที่สุด ดังนั้นควรจัด
อบรมภาวะผู้นำทางวิชาการให้กับบุคลากรอย่าง
ทั่วถึง

1.2 ควรจัดโครงการศึกษาดูงานใน
โรงเรียนที่มีประสิทธิผล เพื่อเป็นแนวทางในการนำ
มาพัฒนาโรงเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

2.1 โรงเรียนประถมศึกษา ควรนำ
ยุทธศาสตร์ที่ผ่านการพัฒนาจนมีคุณภาพยืนยัน
ได้ด้วยข้อมูลทางสถิตินี้ ไปใช้ในการวางแผนการ
พัฒนาโรงเรียนสู่ความมีประสิทธิภาพ

2.2 โรงเรียนประถมศึกษา ควรนำ
ยุทธศาสตร์นี้ไปสร้างเกณฑ์การประเมิน เพื่อให้การ
บริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การสร้างยุทธศาสตร์และตัวชี้วัด
ในเรื่องต่างๆ สามารถใช้กระบวนการเช่นเดียว
กับงานวิจัยนี้ได้ กล่าวคือ มีการสร้างกรอบร่าง
ยุทธศาสตร์ และใช้วิธีการยืนยันทางสถิติจะทำให้
ได้ยุทธศาสตร์ และตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพสำหรับ
นำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและใช้ในการ
ประเมินการดำเนินงานนั้นๆ ได้

3.2 ในขั้นตอนการยืนยันยุทธศาสตร์
และตัวชี้วัดนอกจากวิธีการยืนยันทางสถิติแล้วอาจ
ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก การศึกษา Best Practice
และการประชุมกลุ่มย่อยร่วมกันก็ได้ ในกรณีที่มี
ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัยมากซึ่งจะทำให้ได้
ผลการวิจัยที่มีความชัดเจนมากขึ้น

References

- Bentley, Joseph C. (1966). Creativity and academic achievement. *The Journal of Educational Research*, 59(6), 269-272.
- Deal, T.E. (1990). Reforming reform. *Educational Leadership*, 47(8), 6-12.
- Hoy, W.K. & Miskel, C. G. (2008). *Educational administration: Theory, research, and Practice*. 8th ed. New York : McGraw-Hill.
- Hoy, W.K., & Sabo, D.J. (1998). *Quality middle schools: Open and healthy*. Thousand Oaks, CA : Corwin.
- Hoy, Wayne. K. and Cecil G. Miskel. (1991). *Educational Administration: Theory Research and Practice: 4 thed*. New York : Harper Collins.
- Ketbunlu, W. (2000). The Relationships Between Management and School Effectiveness Under the Department of Vocational Education in Region XII. *Master of Education*. Graduate School : Burapha University.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

- Kyriakides, L. & Cremers, B.P.M. (2008). Using a multidimensional approach to measure the impact of classroom-level factors upon student achievement: A study testing the validity of the dynamic model. *School Effectiveness and School Improvement*, 19(2), 183-205.
- Nilchavee, P. (2016). The Strategy of Effective Work Management in Secondary Schools, under The Office of Secondary Educational Service Area 20. *Doctor of Education*. Graduate School : North Eastern University.
- Office of High School Administration. (2010). *International Standards for School Operation*. Bangkok : Office of High School Administration.
- Sripriwan, R. and Siribanpitak, P. (2013). The Development of Management Strategies Toward Excellence of the Worldclass-Standard Elementary School. *Doctor of Education*. Graduate School : Chulalongkorn University.
- Steers, R.M. (1977). *Organization Effectiveness*. California : Goodyear Publishers Inc.